

ВІДГУК

офіційного опонента Олійник Тетяни Іванівни

на дисертацію Лю Сянь

«Педагогічні умови методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

Ступінь актуальності обраної теми. Глибокі зміни, що відбуваються у сучасній освіті пред'являють високі професійні вимоги до особистості майбутніх педагогів. Так, сучасна педагогічна наука приділяє особливу увагу розкриттю процесів формування внутрішнього потенціалу людини, створенню освітнього середовища, яке сприяло б самореалізації особистості. Адже, професійна діяльність не зводиться лише до набору знань, умінь, навичок і норм поведінки, а пов'язана з більш глибокими, смисловими виборами особистості. Її здатність визначити для себе значущі професійні цілі, знайти за рамками рольових вимог свої смислові і ціннісні структури – все це, як умова самореалізації особистості, набуває великого значення для представників педагогічної професії.

Особливої актуальності дана проблема набуває в контексті підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, адже становлення творчої індивідуальності, самостійності, ініціативності, індивідуального стилю музично-виконавської діяльності – це ті якості, які не лише допоможуть студентам зацікавити аудиторію, залучити її до національної та світової музичної культури, а й забезпечать конкурентоздатність майбутніх фахівців на сучасному ринку праці, дадуть можливість максимально реалізувати свій творчий потенціал.

З огляду на це, дисертаційне дослідження Лю Сянь, як спроба дослідити педагогічні умови методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки, є актуальним та значущим для вітчизняної музично-педагогічної освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, не викликає сумніву, оскільки теоретично та практично доведена результатами здійсненого дослідження.

Логічною є структура дисертаційної роботи, представлена вступом, двома розділами, висновками до них та загальними висновками. Робота розширена завдяки змістовним додаткам, які значно покращують сприйняття розглянутого в тексті матеріалу та уточнюють результати дослідження. Загальний обсяг дисертації складає 270 сторінок, з яких основного тексту 238 сторінок, що відповідає вимогам МОН до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Про глибоке вивчення об'єкту та предмету дослідження свідчить список використаних джерел, який налічує 298 найменувань. Робота містить анотації українською та англійською мовами, зміст яких чітко висвітлює основні положення та результати дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційного дослідження, визначено його мету та завдання, виконання яких сприяє її досягненню. Подані об'єкт та предмет відповідають заявленій меті та є узгодженими між собою. Охарактеризовано та викладено в логічній послідовності методи, що використані в процесі наукової роботи. Висвітлено наукову новизну та практичне значення дослідження, наведено інформацію щодо оприлюднення та апробації його результатів.

У першому розділі автором здійснено глибокий аналіз теоретичних та практичних аспектів формування методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки, здійснено систематизацію основних понять. З метою уникнення наукових розбіжностей щодо тлумачення ключового поняття, в роботі запропоновано його авторське визначення. Так, методично-спрямовану самореалізацію майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки дисертантка розглядає як умотивовану потребу та внутрішню настанову на

осягнення методики викладання гри на фортепіано з метою застосування набутих знань та умінь у самостійній роботі над музичним твором та у викладацькій діяльності як ресурсу, що забезпечить ефективно, оригінальне рішення музично-педагогічних та художньо-образних, інтерпретаційних завдань у процесі викладання гри на фортепіано школярам.

Розроблено структурні компоненти феномена «методично-спрямована самореалізація майбутніх учителів музичного мистецтва», визначено й обгрунтовано чинники і педагогічні принципи досліджуваного утворення. Так, координуючи між собою мотиваційно-настановний, пізнавально-ініціативний, діяльнісно-регулятивний та творчо-викладацький компоненти, дисертантка цілісно охоплює означений феномен, значно розширюючи при цьому завдання професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Другий розділ дисертації присвячений експериментальній частині дослідження. Обгрунтовані у розділі педагогічні умови реалізують його найважливіші ідеї, які характеризують поетапний процес формування методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва, являють собою взаємопов'язані грані єдиного педагогічного процесу, розвивальний ефект якого зумовлено забезпеченням адекватних засобів реалізації, методів і прийомів.

Результативність функціонування моделі формування методично-спрямованої самореалізації студентів забезпечено охопленням широкого спектру векторів процесу підготовки майбутніх педагогів-музикантів. Зокрема, розглянуто мету, підходи, принципи, компоненти, критерії, рівні, педагогічні умови, засоби реалізації та результат процесу формування досліджуваного феномену.

З метою діагностики рівнів сформованості методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва розроблено систему критеріїв та показників, виявлено рівневу характеристику досліджуваного утворення. Дисертанткою достатньо висвітлено процес реалізації педагогічних умов, розкрито зміст інноваційної компоненти, впровадженої в процес

підготовки студентів експериментальної групи. Отримані результати педагогічного експерименту проаналізовано у кількісній та якісній площинах, матеріали подано в таблицях.

Результати, отримані здобувачем на кожному з етапів дослідження, стисло представлені у висновках до кожного розділу. Їх узагальнення подано у висновках до дисертації.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Отримані здобувачем результати мають безперечну значущість для теорії та практики професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Найбільш вагомим положенням наукової новизни проведеного дослідження є теоретичне обґрунтування та розроблення здобувачем методики формування методично-спрямованої самореалізації студентів у складі педагогічних умов: (актуалізація методичного контенту гри на фортепіано та його цілеспрямоване включення до процесу фортепіанної самопідготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; екстраполяція методичної спадщини фортепіанної підготовки у фортепіанно-виконавську самопідготовку; стимулювання самоорганізації накопичення методичного досвіду в процесі опанування дисциплін фортепіанної підготовки); форм і методів, серед яких на особливу увагу заслуговують елективний курс «Методично-спрямована самореалізація у фортепіанній підготовці вчителя»; лабораторний проект «Фортепіанні репрезентації»; тренінги «Моделювання музично-методичних патернів» та «Запрошую до метод-дискусії» та ін.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій обґрунтована результатами педагогічного експерименту, які переконливо свідчать про їх ефективність.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Основні результати дослідження висвітлено у 12 одноосібних публікаціях автора. З них: 5 статей у наукових фахових виданнях України з педагогічних наук; 1

стаття в міжнародному періодичному виданні та б апробаційного характеру.

Видання та зміст публікацій відповідають державним вимогам до оприлюднення результатів дисертаційного дослідження, поданого на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Отримані здобувачем результати узагальнено в авторефераті дисертації, зміст якого відповідає структурі дисертаційного дослідження та містить усі основні результати наукового пошуку.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.
Позитивно характеризуючи дисертаційну роботу Лю Сянь, висловимо такі зауваження та рекомендації:

1. У параграфі 1.1.2 «Самостійність та самопідготовка як атрибути самореалізації в системі фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва» автор зосереджується на детальній характеристиці поняття «самостійність», та її значущості у здійсненні навчально-пізнавальної роботи студентів. Проте, із логіки викладу матеріалу залишається незрозумілою роль самопідготовки у зазначеному процесі.

2. У дисертаційному дослідженні, однією з форм компетентнісного етапу експериментальної методики було визначено проєктивний лабораторний курс «Методична спадщина педагогів-піаністів», що запланований в межах елективного курсу. Однак, поза увагою автора залишилися тематика, мета та завдання курсу, є не зрозумілою методика його експериментального впровадження.

3. Виявлення рівнів сформованості досліджуваного феномена студентів експериментальних груп: високого «винахідливого», задовільного «умотивованого» та низького «індиферентного» вимагало відповідної диференціації завдань з тим, щоб показати динаміку зростання методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки з нижчих рівнів на вищі.

4. Відомо, що сучасна освіта, в тому числі й музично-педагогічна,

які сприяють розвитку навиків самостійної роботи; підвищенню мотивації до навчання; розвитку критичного мислення тощо. Тому, бажано було б ширше представити можливості використання сучасних інформаційних технологій у процесі формування методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки.

Висловлені зауваження і побажання мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження та не знижують його теоретичної і практичної значущості.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Лю Сянь «Педагогічні умови методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки» відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів» (пп. 9, 11, 12, 13), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 27.07.2016 та іншими вимогами МОН України, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інструментального
виконавства Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

Т. І. Олійник

Підпис Т. І. Олійник завіряю.
Ректор Уманського
державного педагогічного університету
імені Павла Тичини, доктор
педагогічних наук, професор

О. І. Безлюдний